

DRC Dansk Flygtningehjælp

Borgergade 10
DK 1300 København K
Danmark

T: +45 3373 5000

drc@drc.ngo
www.drc.ngo

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

14. januar 2026

Sendt til: uim@uim.dk, same@uim.dk og matm@uim.dk

Ministeriets j.nr. 2025-2878

DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udkast til lovudkast om etablering af en uafhængig overvågningsmekanisme, der vil indgå i lov om ændring af udlændingeloven og hjemrejseloven (Gennemførelse af dele af EU's pagt om migration og asyl m.v.).

DRC Dansk Flygtningehjælp værdsætter muligheden for at kommentere på udkast til lovudkast om etablering af en uafhængig overvågningsmekanisme i medfør af screeningforordningen af 19. december 2025.

Etablering af en uafhængig overvågningsmekanisme i medfør af screeningforordningen

DRC Dansk Flygtningehjælp finder det positivt, at der med screeningforordningens art. 10, stk. 2, indføres en ny uafhængig overvågningsmekanisme, som kan sikre, at asylansøgers grundlæggende rettigheder håndhæves under screeningproceduren.

Flygtningehjælpen støtter, at tilsynet med screeningen varetages af Folketingets Ombudsmand, og at OPCAT-samarbejdet med DIGNITY - Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder udvides til at omfatte tilsynsbesøg.

For at opfylde kravene i screeningforordningens art. 10, stk. 2, litra a og b, mener Flygtningehjælpen, at alle dele af screeningproceduren skal kunne monitoreres, så man sikrer overholdelse af EU-retten, folkeretten og EU's Charter om grundlæggende rettigheder.

Det betyder, at det også skal være muligt at monitorere obligatoriske helbreds- og sårbarhedstjek, så man sikrer den nødvendige hensyntagen til asylansøgere med særlige behov både ift. beslutninger om indkvartering, brugen af frihedsberøvelse og valg af procedure.

Flygtningehjælpen mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at indføre en national asylgrænseprocedure i Danmark, men hvis det sker, er det afgørende, at den uafhængige overvågningsmekanisme også kan føre tilsyn med resultatet af screeningen. Det vil således være vigtigt, at tilsynet vurderer, hvorvidt screeningen er planlagt på en sådan måde, at de involverede aktører sikrer, at en asylansøgning behandles i den korrekte asylprocedure og dermed håndhæver princippet om *non-refoulement*.

Lovudkastet angiver, at det første tilsynsbesøg skal finde sted i 2027. Da det fremgår af screeningforordningens art. 25, at forordningen finder anvendelse fra den 12. juni 2026, mener Flygtningehjælpen dog, at den uafhængige overvågningsmekanisme også bør være etableret på dette tidspunkt. Det vil således være op til Folketingets Ombudsmand at beslutte, hvorvidt der skal være et tilsynsbesøg allerede i 2026.

Indkvartering

Lovudkastet angiver, at screening kan finde sted på en række forskellige lokaliteter, såkaldte "screeninglokaliteter", som drives af Udlændingestyrelsen, politiet og Danske Fængsler.

DRC Dansk Flygtningehjælp ønsker i den forbindelse at fremhæve, at indkvarteringsvilkårene naturligvis altid skal være ordentlige, så den enkelte asylansøger sikres adgang til passende forhold og beskyttelse af familiens enhed. Det er vigtigt, at Udlændingestyrelsen indkvarterer børn og andre sårbare asylansøgere på vilkår, som er tilpasset deres særlige behov. Det er desuden afgørende, at lokationerne gør det muligt at få adgang til kvalificerede tolke, og at asylansøgere er sikret nem adgang til uvildig og kvalificeret juridisk rådgivning under screeningproceduren.

Modtagecenter Sandholm er tilpasset modtagelse af nyankomne asylansøgere, herunder også børnefamilier og andre sårbare personer, og centeret lever derfor op til kravene i screeningforordningen. Flygtningehjælpen mener derfor, at asylansøgere i screeningproceduren bør indkvarteres der.

Det er også vigtigt, at "screeninglokaliteter" har den nødvendige kapacitet til både at håndtere lægefaglige undersøgelser og sårbarhedsvurderinger, som er omfattet af den nye screeningprocedure.

Flygtningehjælpen er meget positivt indstillet overfor screeningforordningens indledende helbreds- og sårbarhedstjek, fordi det kan sikre, at mennesker med særlige behov, såsom torturoverlevende og personer med handicap, bliver identificeret og får adgang til tilpassede asylprocedurer.

Det nye helbreds- og sårbarhedstjek kan også bruges til at imødegå Europarådets Torturkomité's (CPT) gentagne kritik af Danmark for ikke at foretage sårbarhedsscreening forud for eventuel frihedsberøvelse, og for ikke at have en systematisk tilgang til screening af torturoverlevende.¹

Adgang til uvildig og kvalificeret juridisk rådgivning

Da udfaldet af screeningproceduren er afgørende for valget af asylprocedure, herunder risikoen for at få sin sag behandlet i en national asylgrænseprocedure med svage retsgarantier, vil det være afgørende, at asylansøgere får adgang til uvildig og kvalificeret juridisk rådgivning allerede under screeningen.

For sårbare asylansøgere eller asylansøgere med særlige processuelle behov, vil det være særlig vigtigt, at de får adgang til uvildig og kvalificeret juridisk rådgivning som støtte til at kunne deltage i asylproceduren.

Da screeningproceduren er kort (tre eller syv dage), kan det være svært for ansøgerne at nå at få adgang til juridisk rådgivning, medmindre myndighederne meget tidligt i proceduren oplyser asylansøgerne tydeligt om, at de har ret til at få adgang til juridisk rådgivning, samt hvor og hvordan det kan foregå.

Hvis asylansøgere frihedsberøves under screeningproceduren, vil det falde under DRC Dansk Flygtningehjælps almindelige rådgivningsopgave at tilbyde juridisk rådgivning. Grundet de korte tidsfrister i screeningproceduren vil det dog være vigtigt, at myndighederne aktivt faciliterer, at det rent faktisk vil være muligt.

Frihedsberøvelse

DRC Dansk Flygtningehjælp er bekymret for lovudkastets indikationer af, at asylansøgere kan frihedsberøves under screening. Frihedsberøvelse er meget indgribende for det enkelte menneske og kan desuden virke re-traumatiserende for personer, som tidligere har været fængslet i deres hjemlande eller i lande, de har rejst igennem på vej mod Danmark.² Desuden har frihedsberøvelse ofte negativ indvirkning

¹ CPT, [Report to the Danish Government on the visit to Denmark carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 23 May to 3 June 2024](#), 12. December 2024, pkt. 38 og 41.

² Amnesty International, [Sårbare udlændinge bag tremmer](#), 27. juni 2024, side 58 og 82.

på en asylansøgers mulighed for at deltage i asylproceduren³, fx fordi det kan være svært at skaffe nødvendig dokumentation.

Kravene om, at Udlændingestyrelsen skal anvise, hvor en asylansøger skal tage ophold, og at asylansøgeren skal forblive til rådighed for myndighederne under asylsagsbehandlingen, gælder allerede efter nuværende lovgivning.

Flygtningehjælpen forventer ikke, at asylansøgere under screeningproceduren i Danmark vil opføre sig anderledes end asylansøgere under den almindelige indledende asylregistrering, og man skal derfor ikke behandle denne gruppe mennesker mere restriktivt.

Børn må aldrig frihedsberøves

Børnefamilier og uledsagede mindreårige skal på lige fod med andre asylansøgere gennemgå en screeningprocedure. Her er det afgørende, at de altid indkvarteres under forhold, som er tilpasset deres behov. I den forbindelse er det vigtigt at fremhæve, at frihedsberøvelse aldrig vil være i overensstemmelse med barnets tarv.

Europarådets Torturkomité (CPT) har gentagne gange kritiseret Danmark for, at lovgivningen ikke tydeligt udelukker muligheden for at frihedsberøve børn under asylproceduren.⁴ DRC Dansk Flygtningehjælp opfordrer derfor til, at det tydeligt fremgår, at børn i screeningproceduren som det absolut klare udgangspunkt aldrig frihedsberøves.

Faciliteter for frihedsberøvelse

Hvis det er nødvendigt og proportionelt at frihedsberøve voksne asylansøgere under screeningproceduren, skal det ske i passende faciliteter. Det er ikke kriminelt at søge asyl, og asylansøgere skal derfor ikke frihedsberøves under fængselslignende forhold.

Vilkårene for asylansøgere, som er frihedsberøvede i Udlændingecenter Ellebæk, er reguleret af varetægtsbekendtgørelsen, selvom asylansøgere ikke er frihedsberøvet på grund af kriminalitet.

Varetægtsbekendtgørelsens regler om at begrænse kontakt med omverdenen (adgang til telefon og internet) handler om, at kriminelle ikke skal kunne obstruere efterforskning eller fortsætte kriminelle aktiviteter, men dette er ikke relevant for mennesker, som er frihedsberøvet, fordi de har søgt asyl.

Forholdene i Udlændingecenter Ellebæk er gentagne gange blevet kritiseret af Europarådets Torturkomité (CPT) for at være fængselslignende, fordi asylansøgere ikke skal frihedsberøves i fængsler, når de ikke har begået noget kriminelt.⁵ CPT har også kritiseret den manglende adgang til telefon og internet.⁶

Asylansøgere bør ikke frihedsberøves i fængsler. Det er afgørende, at de har adgang til egne mobiltelefoner og internet under frihedsberøvelsen, så de nemt kan holde kontakt med deres familie og venner⁷ samt advokater og rådgivere.

³ JRS, [Detained and unprotected - access to justice and legal aid in immigration detention across Europe](#), juli 2024, side 53-54.

⁴ CPT, [Report to the Danish Government on the visit to Denmark carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 23 May to 3 June 2024](#), 12. December 2024, pkt. 26.

⁵ CPT, [Report to the Danish Government on the visit to Denmark carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 23 May to 3 June 2024](#), 12. December 2024, pkt. 31.

⁶ CPT, [Report to the Danish Government on the visit to Denmark carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment \(CPT\) from 23 May to 3 June 2024](#), 12. December 2024, pkt. 53.

⁷ Amnesty International, [Sårbare udlændinge bag tremmer](#), 27. juni 2024, side 83.

DRC Dansk Flygtningehjælp mener derfor ikke, at Udlændingecenter Ellebæk, fængsler, arresthuse, politistationer eller politiets faciliteter ved grænsen (som angivet i lovudkastet) vil være egnede til personer, som er frihedsberøvet under screeningsproceduren eller i øvrigt efter bestemmelser i udlændingeloven.

Med venlig hilsen

Charlotte Slente

Generalsekretær

DRC Dansk Flygtningehjælp